

ZBRASLAV – ZÁVIST – ZBRASLAV – 23. února 2022

DOPRAVA: autobusem ze Smíchovského nádraží do zastávky Zbraslav-Most Závodu míru

DÉLKA TRASY: cca 6 km

NÁROČNOST: krátká, ale výškové převýšení 200 m – doporučuji hůlky

Na vycházku přišlo 22 zájemců. Od zastávky autobusu Zbraslav-Most Závodu míru jsme pokračovali po červené TZ na most. Z mostu je pěkný pohled na oba skalnaté kopce, které se tyčí 200 m nad Vltavou a na nichž se nacházelo keltské oppidum. Kopce od sebe dělí hluboké březanské údolí. Kopec vlevo se nazývá Šance, ten vpravo, který byl cílem naší vycházky, Hradiště – Závist. Krátce jsme si připomněli historii keltského osídlení a vydali se vzhůru k hradišti, místu archeologických výzkumů.

Kopce Hradiště a Šance se zdvíhají od břehu řeky a svojí mohutností dominují celému okolí Zbraslavi. Přírodní masiv Hradiště, vysoký 391 m n. m., je ze severu oddělen od vrchu Šance hlubokým Březanským údolím a jeho jižní část ohraničuje Károvske údolí. Západní strana kopce padá skoro kolmým, asi 200 m vysokým, skalnatým srázem k řece Vltavě. Z důvodu přírodního uspořádání se tato stolová hora nad soutokem řeky Vltavy a Berounky stala v dávné minulosti strategickým bodem této oblasti, čehož si povšimli i naši předkové. Charakter této krajiny vyhovoval požadavkům tehdejší doby a vrchol tohoto kopce začali postupně osidlovat.

Krajinu v té době pokrývaly dubové a bukové lesy, v nichž se místy nacházely rozsáhlé louky a v údolní nivě rostly vrby a topoly. Pravděpodobně nejstarší opevnění zde v pozdní době bronzové zbudovali předchůdci Keltů, avšak některé hypotézy ukazují, že první obyvatelé zde byli mnohem dříve. Faktické důkazy osídlení tohoto místa, které potvrzují či vyvracejí existující domněnky, byly podány v letech 1963 až 1989. V té době zde byl uskutečněn moderní archeologický výzkum, který přinesl odpovědi na mnohé otázky. Byly učiněny objevy týkající se pravěku a doby časně historické. Prokázalo se i osídlení kopce Hradiště, jeho přestavba a rozšíření osídlení na kopec Šance v období 2. a 1. století př. n. l. kmenem Keltů. Rozlehlá pevnostní soustava a zříceniny opevnění byly patrné jak ve středověku, tak v dobách pozdějších. Rozvaliny hradeb a zbytky příkopů jsou ještě znatelné i v 19. a 20. století.

V první polovině 6. století př. n. l. se v centrální části kopce Hradiště usídlili první Keltové, kteří zde zbudovali nevelkou a chabě opevněnou osadu. Toto opevnění o velikosti asi 27 ha se postupně zvětšovalo. Během času byla vybudována linie opevnění, které bylo nejmohutnější na jihovýchodní straně kopce. Hradby byly tvořeny ze dřeva, kamene, zeminy a hlubokým příkopem, který byl vylámán do skály. Od počátku 6. století př. n. l. asi po dobu 170 let bylo toto opevnění hojně osídleno. Poté přišel úpadek a opevnění se stalo skoro opuštěným. Asi po 200 letech přicházejí další keltští osadníci. Tito obyvatelé postupně zdejší místo přestavují a zdokonalují. Stavějí na jihovýchodní straně silné palisádové opevnění, které mělo čelit napadení.

Poslední podstatná přestavba opevnění provázela dokonalé přebudování stávající obranné linie. Vybudované mohutné opevnění dlouhé devět km a jeho obranné valy dosahující místy výšky až devět m, zahrnuje pod svoji ochranu i osídlenou část protějšího kopce Šance. Původní opevnění se tak postupně přeměnilo v sídlištní opevnění městského typu, tedy v takzvané oppidum. Nově vybudované oppidum mohlo přijmout pod svoji ochranu

příslušníky kmene sídlící na svazích členěných terasami a v blízkém okolí. Kapacita oppida činila až 40 000 osob. [Oppidum](#) tvořené z kopce Hradiště a kopce Šance dosahovalo rozlohy 170 ha a bylo hlavním centrem keltské moci na území Čech až do 2. poloviny 2. století n. l., kdy bylo zastíněno oppidem u Stradonic, které mělo rozlohu 80 ha. Svojí rozlohou však zůstalo největším oppidem ve střední Evropě.

Za mostem jsme přešli z červené TZ na žlutou TZ a po úzké strmě stoupající pěšině (naštěstí suché) vyšli k altánu, odkud je úžasný výhled na údolí Vltavy. U altánu je i místo pro odpočinek – lavičky. Žlutá TZ nás vedla dál až na místo bývalého hradiště, kde je několik informačních tabulí, které nabízí stručnou formou poznání dávné historie tohoto místa.

Na místě bývalého hradiště byla vybudována a v prosinci 2021 slavnostně veřejnosti předána další pražská rozhledna. Opět (jako v případě rozhledny Doubravka v Kyjích) je autorem skupina architektů Rajniše. Po dřevěném točitém schodišti (jakoby nějakým komínem) jsme vystoupali (jenom někteří) na vyhlídkovou plošinu ve výšce 24 m, ze které je kruhový výhled na Prahu a daleké okolí. Vlastní těleso rozhledny je z modřínového dřeva s ocelovými spoji a je zakotveno pomocí ocelových lan v betonových základech.

Názory na vhodnost umístění této moderní technicky zajímavé konstrukce se velice liší a u mnohých vzbudilo vybudování rozhledny nevoli. Nic nového, to bývá i u jiných staveb. Místo hradiště jsme si prohlédli, odpočali si, nasvačili se a poté se vydali na zpáteční cestu. Stále ještě po žluté TZ. Cesta mírně klesá až na rozcestí TZ (modrá, žlutá, zelená). My jsme odbočili po zelené TZ směrem dolů ke Zbraslavi. (Do Zbraslavi je možné sejít i po modré TZ.) Zbývajících úsek trasy k mostu dost prudce klesá. Vede však po pohodlné široké lesní cestě. Cesta od mostu na Zbraslavské náměstí je značená červenou TZ – jde se po chodníku až na náměstí. Z náměstí odjíždí do Prahy na Smíchovské nádraží několik autobusů PID.

Honza Šiml